

Мартинів Н. А.
студентка ІПКОЮ, 1 курс, 4 група,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
науковий керівник – **Уманець О. В.**,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри культурології

«МИСТЕЦЬКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ РУХ» В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

«Одним із ключових питань у вирішенні колізій духовного життя України є подолання кризи ідентичності» [1, с. 135]. Така ж криза ідентичності в роки перед Другою світовою війною за історичних та політичних умов (наслідків «розстріляного відродження», Голодомору, політичних репресій, русифікації) призвели до втрати українською інтелігенцією своєї ролі рушія національної культури. Намагання зберегти свободу творчості та національну зернину культури зумовили активну еміграцію українських митців, які перебуваючи за межами України, зберегли з нею нерозривний духовний зв'язок.

Ю. Шерех писав: «Якщо не могло бути батьківщини на географічній мапі, ми могли збудувати батьківщину в наших душах» [2, с. 299]. Це прагнення відбила діяльність «Мистецького українського руху» (Німеччина, 1945–1949 рр.), основу якого склали представники «празької школи» – У. Самчук (який був обраний головою об'єднання на першому його з'їзді в м. Ашаффенбург), Є. Маланюк, Юрій Клен, О. Лятуринська, а також Б. Кравців, С. Гординський, Ю. Косач, Ю. Шерех (Шевельов), В. Петров (Домонтович), І. Кошелівець, В. Барка, І. Багрянний, Л. Полтава, Т. Осьмачка, І. Костецький...

Попри відмінність поглядів, представників «МУР» об'єднувало прагнення модернізувати українську літературу, ввести її в сучасний світовий літера-

турний простір та теоретично обґрунтувати нові шляхи її розвитку, що виявилось на з'їздах (1945 р., Ашаффенбург; 1947 р., Ульм; 1948 р., Штутгарт) та конференціях (1946 р., Аугсбург; 1946 р., Байройт; 1947 р., Майнц). Саме завдяки «МУР» побачили світ шедеври національної літератури ХХ ст. – твори І. Багряного, В. Домонтовича, Д. Гуменної, Юрія Клена, І. Костецького, Ю. Косача, Т. Осмачки, У. Самчука, В. Барки, Б. Кравціва, Яра Славутича та багатьох інших митців, а також численні переклади світової літератури, літературознавчі та критичні праці, газети, журнали, альманахи. «Рупором» для представників «МУР» в 1947–1948 рр. був новаційно спрямований альманах «Арка», в якому друкувалися сучасні україномовні твори, літературознавчі статті, огляди художнього життя. Особливої популярності та привабливості альманаху надавало вишукане художнє оформлення Я. Гніздовського.

Вже на першому з'їзді «МУР» У. Самчуком було порушено питання щодо створення «великої літератури», котра існує заради національної ідеї. Відмінності в поглядах прибічників традицій народництва, просвітництва (Ю. Косач, І. Багрянний) та прихильників «європейських» ідей М. Зерова та М. Хвильового (М. Орест, Юрій Клен та ін.), відсутність зв'язку з європейською інтелігенцією, існування у власному замкненому культурному просторі та ілюзорна віра єдність світоглядних настанов українських емігрантів зумовили розпад об'єднання та створення неокласицистської групи «Світання». Однак це дозволило досягнути суперечливості тенденцій відродження минулого та «національного реалізму» за нових реалій.

Безперечне досягнення «МУР», попри нетривалість існування об'єднання, полягало в консолідації українського інтелігенції – «створенні трибуни та місця зустрічі для літераторів з різних українських земель і традицій» [3, с. 320], активізації творчих пошуків, розвитку сучасної української мови, у зверненні до актуальних проблем нації та болючих питань її історії та сучасності.

Література:

1. Стасевська О. А. Духовне оновлення як умова модернізації сучасного українського суспільства: колізії та дисонанси / О. А. Стасевська, О. В. Уманець // Політичні та правові дисонанси в сучасних українських реаліях: зб. матеріалів ХХХ Хар. політолог. читань (м. Харків, 16 черв. 2017 р.). – Харків : Право, 2017. – С. 132–136.
2. Шерех Ю. Пороги і Запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології: в 3 т. / Ю. Шерех. – Харків: Фоліо, 1998. – Т.2. – 367 с.
3. Шерех Ю. Пороги і Запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології: в 3 т. / Ю. Шерех. – Харків: Фоліо, 1998. – Т. 3. – 431 с.

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Кафедра культурології

ДУХОВНА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ
ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ЧАСУ
(до 150-річчя заснування «Просвіти»)

Тези доповідей учасників
Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Харків, 23 квітня 2018 р.

Харків
«Право»
2018

УДК 008(477)
Д85

Редакційна колегія:
*А. П. Гетьман (голова), В. О. Лозовой, О. В. Уманець,
Г. С. Савченко, О. А. Стасевська*

Д85 **Духовна** культура України перед викликами часу (до 150-річчя заснування «Просвіти») : тези доп. учасників Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 23 квіт. 2018 р.). – Харків : Право, 2018. – 212 с.

ISBN 978-966-937-408-0

Збірка містить тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Духовна культура України перед викликами часу (до 150-річчя заснування «Просвіти»)», в яких висвітлені актуальні питання духовного буття сучасної України, національної ідентифікації та збереження культурної пам'яті.

Відповідальність за достовірність наданих матеріалів несуть автори.

УДК 008(477)

ISBN 978-966-937-408-0

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2018
© Оформлення. Видавництво «Право», 2018